

kona o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří (zák. č. 221/24 Sb. a jeho novely), náleží spory z titulu tohoto pojištění, v nichž jde o věc veřejnoprávní (srovnej Boh. A 10117/32), podle §§ 192 a 239 cit. zákona pojišťovacího rozhodovati politickým úřadům.

Nález ze dne 9. června 1938 č. 4819/35.

Zříditi užívací právo pro účely vojenského cvičiště vyvlastněním podle § 55 zákona č. 93/1879 ř. z. ve znění zákona č. 100/1895 ř. z. je příslušný v první stolici zemský úřad.

Zákon č. 93/1879 ř. z. ve znění zákona č. 100/1895 ř. z. obsahuje ve svém čtvrtém oddílu ustanovení o poskytnutí cvičišť, míst pro střelbu atd. vojenské správě. V § 55, odst. 1 se praví, že potřebná cvičiště atd. náležejí mezi vedlejší ubytovací potřeby ve smyslu § 7, odst. 2 zákona. Získání vlastnického práva resp. práva užívacího ve prospěch vojenské správy k objektům, o které v tomto paragrafu jde, má se státi dobrovolnou dohodou a — nedojde-li k ní — v cestě vyvlastnění (§ 365 obč. zák.). Nejen z použitého výrazu »vyvlastnění«, nýbrž i z citace § 365 obč. zák., nutno usuzovati nepochybně na to, že zákon měl tu na mysli institut expropriace, jak byl tehdy právnímu řádu již běžný, kdyžtě klasický zákon o vyvlastnění k účelům železničním č. 30/1878 ř. z. byl v době vydání zákona č. 93/1879 ř. z. již součástí platného právního řádu.

Již toto zjištění musí vésti k opatrnosti při výkladu ustanovení zákona ubytovacího o úřední příslušnosti. V § 55 zákona ubytovacího se nepraví nic o tom, který úřad je příslušný k vydání vyvlastňovacího nálezu ve smyslu odst. 4 citovaného paragrafu. Oddíl I. zák., nadepsaný »obecná ustanovení«, má ve svém § 20, odst. 1 předpis, že záležitosti ubytovací náležejí do přenesené působnosti obce. V odst. 3 téhož paragrafu se pak praví, že řízení ubytovacích záležitostí a jejich provádění za účasti obcí, dále rozhodování o nepřístojnostech a stížnostech přísluší politickým úřadům, v poslední stolici ministru zemské obrany. Přihlédne-li se k ostatním ustanovením oddílu I. zákona, pak je patrné, že ustanovení § 20 zákona je s nimi zcela ve shodě. O ubytování vojska má se totiž starati obec, jak vyplývá zejména z ustanovení § 13 zákona. Vojenští orgánové mohou své požadavky na opatření ubikací předkládati jedině obci, která pak je plní tím, že určuje jednotlivce, kteří jim mají dostáti. Ježto pak jde o působnost obce přenesenou, je zcela pochopitelné ustanovení § 20 zákona, že řízení záležitostí ubytovacích náleží politickým úřadům, právě tak jako bylo nutné ustanovení o provádění těchto záležitostí politickými úřady, kdyžtě obce exekuční moci nemají, i ustanovení o tom, že politické úřady rozhodují o nepřístojnostech a stížnostech, neboť tu jde o normální postup instanční při činnosti obce v přenesené její působnosti. Z ustanovení § 20 v souvislosti s ostatními předpisy oddílu I. zákona vyplývá tedy, že primárním orgánem,

jemuž přísluší jednati v záležitostech vojenského ubytování, je obec a nikoli politické úřady.

Je-li však primárním orgánem, kterému náleží obstarávati ubytovací záležitosti, obec, pak je nesnadno tvrditi, že by kompetenční ustanovení § 20 zákona mohlo platiti i pro vyvlastnění ve smyslu § 55 zákona. Znamenalo by to vlastně, že by vyvlastňovací nález měla vydávati obec, což sotva by bylo — s hlediska obecných názorů na institut vyvlastnění — přijatelné. Tuto nesrovnalost v zákoně lze si arci vysvětliti, vezme-li se zřetel na to, jaká byla právní úprava ubytování vojska před zákonem č. 93/1879 ř. z. Předchůdcem citovaného zákona bylo císařské nařízení z 15. května 1851 č. 124 ř. z. Tento právní předpis se svým obsahem v zásadě od nového zákona č. 93/1879 ř. z. valně nelišil. V jeho § 38 je ustanovení o tom, co možno požadovati při trvalém ubytování vojska, a mezi jiným se uvádějí také vojenská cvičiště. Jsou pokládána — stejně jako v pozdějším zákoně — za vedlejší ubytovací potřeby vojska. Avšak postup, jak mají býti vojenská cvičiště opatřována, neliší se nijak od postupu, jímž se opatřují jiné potřeby ubytovací. Je to povinností obce (§ 16 cis. nař.). Je zřejmé, že v době vydání císařského nařízení z r. 1851 byly potřeby ubytování vojska pokládány za tak důležitý veřejný zájem, že veškeré zájmy jednotlivých občanů musily jim ustoupiti. Nezdálo se býti proto ani nutným stanoviti zvláštní kautely pro ochranu práv občanů. Zákon č. 93/1879 ř. z. vznikl však již v době platnosti prosincové ústavy. Odstoupení vlastnického neb užívacího práva pro účely vojenského ubytování bylo patrně již příliš dalekosáhlým zákrokem do soukromých práv občanů, nežli aby bylo možno vystačiti tu s pouhým prostřednictvím obce, které při opatřování jiných ubytovacích potřeb bylo uznáno za dostatečnou záruku pro ochranu práv občanů. Z tohoto právního vývoje však plyne, že vyvlastnění práva užívacího ve smyslu § 55 zákona ubytovacího nelze klásti na roveň opatřování jiných potřeb ubytovacích, jak je zákon zná, pročez arci také ustanovení § 20 zákona o příslušnosti nelze tu použiti. Důsledek toho je pak i to, že není možno dovolávati se pro příslušnost okresního úřadu v první instanci předpisu § 31, odst. 1, příl. A nař. č. 10/1853 ř. z., který již vzhledem k době svého vzniku dopadá jen na císařské nařízení č. 124/1851 ř. z. a nikoli na ubytovací zákon č. 93/1879 ř. z.

Vzhledem k tomu, co bylo uvedeno, musí tedy býti příslušnost k vydání vyvlastňovacího nálezu podle § 55 zákona č. 93/1879 ř. z. hledána v jiném právním předpisu. Takovým ustanovením je obecný předpis o příslušnosti k vyvlastnění, jak jest obsažen v § 32, lit. d) přílohy B nař. č. 10/1853 ř. z. o kompetenci krajských úřadů. Těmto úřadům náleží rozhodovati o vyvlastněních, jež byla vyššími místy povolena. Avšak povolením vyvlastnění sluší právě rozuměti, jak doveděno bylo v nálezu Boh. A 12.092/35,

vydání expropriačního nálezu, k němuž je příslušný zemský úřad politický. Ježto pak na tomto právním stavu nezměnilo se nic ani pozdějšími právními předpisy, zejména ne zákonem organizačním č. 125/1927 a nařízeními o kompetenčních přesunech na jeho základě vydanými, ani nař. č. 8/1928 o řízení před politickými úřady, sluší míti za to, že k vydání vyvlastňovacího nálezu je v první instanci příslušný zemský úřad.

Nález ze dne 10. června 1938 č. 3823/35-6.

V pravidlech o vybírání vodného vyslovená povinnost majitele domu ručiti za zaplacení a odvádění vodného má oporu v zákoně č. 329/21 Sb.

Zákon, který jest základem vybírání obecních dávek a poplatků, t. j. obecní finanční novela č. 329/21 Sb., v § 28 pouze praví, že mezi poplatky, jež jsou obce oprávněny vybírat jakožto náhradu za užívání zařízení, jimi v zájmu veřejném zřízených, patří i »vodné«. Podrobnějších ustanovení o tomto poplatku, zejména o tom, kdo jej má platiti a odváděti a ze kterého vyměřovacího základu se má platiti, zákon neobsahuje. Z toho však nelyne samo o sobě, že by poplatek ten mohl býti uložen jen nájemníku nebo jen majiteli domu. Zákon č. 329/1921 Sb. konstruuje vodné jako poplatek za užívání obecního vodovodu. V kterém stadiu toto užívání jest zpoplatniti, cit. zákon nestanoví, naopak v § 43, odst. 1, bod 2 přenechává pravidlům výběřčím, aby určila, kdo jest povinen poplatek platiti. Ovšem může za poplatný subjekt býti pravidly ustanoven jen ten, kdo vodovodu užívá. Avšak tím jest nejen držitel bytu, nýbrž stejně i majitel reality, v níž se voda odebírá, na jedné straně, jako bezprostřední konsument vody na straně druhé. Jde jen o různá stadia v postupu užívání vodovodu, a pravidla mají volnost, v kterém z těchto stadií chtějí užívání zachytiti. Z okolnosti pak, zdůrazněné již v nálezu Boh. A 11727/35, že totiž zákon č. 329/21 Sb., podle důvodové zprávy k § 28, vědomě chtěl navazovati na dřívější § 89 čes. ob. zřiz. ve znění zák. č. 97/1899 z. z. čes., je patrno, že zákon č. 329/21 Sb., podobně jako činila v této otázce zmíněná starší norma, uznává za poplatníky vodného stejně jak nájemníky, tak i majitele domů. Může-li býti podle toho, co uvedeno, již podle zák. č. 329/21 Sb. vodné uloženo i vlastníku domu, pak může tím spíše býti vlastníku domu uloženo pouhé ručení za vodné, placené nájemníkem.

Nález ze dne 17. června 1938 č. 6874/35-5.

1. Císařská nařízení vydaná podle § 14 stát. zákl. zák. z 21. prosince 1867 čís. 141 ř. z. mají povahu zákona a jsou proto odňata soudcovskému zkoumání po věcné stránce.

2. Císařské nařízení ze dne 14. března 1917 č. 130 ř. z. jest platnou právní normou.

V § 14 státního základního zákona z 21. prosince 1867 č. 141 ř. z. se výslovně praví, že nařízení, vydaná podle tohoto zákonného